
	BİYOKİMYA LABORATUVARI ANALİZ ÖNCESİ SÜREÇLERİNİN KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
BL.PR03.	01.01.2019	0	-	Sayfa 1 / 4

1. AMAÇ: Laboratuvar analiz öncesi süreçte , test isteminden örneklerin analizine kadar geçen süreçlerde kalitenin sağlanması.

2. KAPSAM: Biyokimya Laboratuvarı ve test istemi yapan hekim ile birlikte bu süreçte yer alan tüm sağlık çalışanlarını kapsar.

2. KISALTMALAR

1. HOS: Hastane bilgi sistemleri

2.LİS: Laboratuvar bilgi sistemleri

4. TANIMLAR

5. SORUMLULAR: Laboratuvar çalışanları, hekimler, sağlık çalışanları.

6. FAALİYET AKIŞI

6.1 Test İstemleri

1. Tetkik istemleri elektronik olarak yapılmaktadır.

2. Elektronik istemlerde hasta adı, soyadı, dosya numarası, doktor bilgisi, geldiği bölüm, bilgilerinin doğruluğu kontrol edilmelidir.

3. Hekim, hastaya ait bu bilgilerin otomasyon sistemine doğru girildiğini teyit ettikten sonra hastayı muayene eder. Hastanın klinik sürecinde kendisi için gerekli olan testlerin istemini gerçekleştirir.

3. Test girişleri için hastane otomasyon sisteminde (HOS) hasta sayfasında yer alan "tetkik" menüsü seçilerek tetkik giriş sayfası açılır. Burada hangi test/testler istenmişse adı, kısaltması veya kodu girilerek istek yapılabilir. Tüm testler açılarak tek tek işaretleme de yapılabilir.

4.Hekim, istem sırasında hastaya ait ön tanı ve klinik bilgileri mutlaka girmelidir.

5.Hekim, eğer klinik yorumu etkileyebilecek hastaya ait özel bilgiler varsa HOS sistemine girmelidir.

6.Test seçimi tamamlandıktan sonra hastalar poliklinikten laboratuvar kayıt ve kan alma birimine yönlendirilir. Hasta, kliniklerde ise bulunduğu klinikte kayıt işlemleri tamamlandıktan sonra örnekleri alınarak laboratuvara transfer edilir.

6.2 Numunelerin Alınması

1. Test onayları laboratuvar kayıt biriminde yapılır. Acil biriminde ve Servislerde test girişleri için aynı işlemler yapılır ve hastalardan alınan test materyalleri laboratuvara gönderilir.

2.Tetkik girişleri onaylandıktan sonra test eklenmemelidir. Çünkü onay sonrası işaretlenen testler Laboratuvar Bilgi Sistemi (LİS) tarafından görülmeyecektir.

3. Onay sonrası her yeni test isteği için yeni bir HOS girişi ve LİS kaydı yapılması gerekir.

4. Polikliniklerden yapılan test isteklerinin LİS'e kaydı yapıldıktan sonra, kayıt/kan alma biriminde kan örnekleri alınır.

5. İdrar ve gaita testleri için hastalara barkod yapıştırılmış idrar ve gaita kabı verilir tuvalete yönlendirilir, daha sonra hastalar örneklerini ilgili laboratuvar birimine getirirler.

6. Kan örneği için testlere göre uygun örnek tüpü seçimi yapılır.

7. Seçilen tüplere barkod yapıştırılır. Barkod üzerinde hasta adı/soyadı, barkod numarası, dosya numarası, hastanın yaşı, cinsiyeti, ilgili poliklinik, tetkik birimi, tarih ve saat yer almaktadır. Laboratuvar veya dışında alınan farklı numunelerin türü ve alındığı bölge numune üzerinde mutlaka belirtilmelidir. (BOS, kültür örnekleri, diğer vücut sıvıları vb.)

8. Çocuklardan idrar ve gaita örneği için örnek kapları aileye verilir örnek toplanması hakkında bilgi verilir ve topladıkları örnekleri ilgili laboratuvar birimine getirmeleri istenir.

9. Servisler ve Acil'de hastaların örnekleri kendi birimlerinde alınır. Test istekleri HOS'a girildikten sonra testlere göre örnek tüpü seçimi yapılır.

10. Örnek tüplerine barkod yapıştırılır.

11. Damar yolu açık hastalarda kan alma için hastanın diğer kolu kullanılır. Kan alma işlemi gerçekleştirilir

	BİYOKİMYA LABORATUVARI ANALİZ ÖNCESİ SÜREÇLERİNİN KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
BL.PR03.	01.01.2019	0	-	Sayfa 2 / 4

- 12.**Kan alma işlemi tamamlanan hastalara sonuç teslim süreleri ile ilgili bilgi verilir
13.Diğer birimlerde alınan örnekler bekletilmeden personelle ilgili laboratuvar birimine gönderilir.

6.2.3 Kimlik doğrulama işlemi

1. Kan alma işlemine geçilmeden önce kimlik doğrulama işlemi yapılır.
2. Doğrulama işlemi öncelikle LİS üzerinde, hasta adı soyadı TC kimlik numarası ve baba adı sorgulanarak yapılır. Hasta için barkod basıldıktan sonra numune tüpleri üzerindeki tüplere yapıştırılır.
3. Kan alma işlemi servislerde yapılıyorsa hasta kol bandı üzerindeki kimlik bilgileri karşılaştırılır. Hasta ile kol bandı bilgileri teyit edilir.
4. Kan alma işlemi laboratuvar kan alma biriminde yapılıyor ise öncelikle LİS Üzerinden doğrulama yapılır. Daha sonra kan alma görevlisi kendisine verilen tüm örnek tüplerini tek tek barkodlarını okuyarak tamamının aynı hastaya ait olup olmadığını kontrol eder. Sonra barkod üzerindeki kimlik bilgilerini hastaya sorarak doğrular.
5. Laboratuvar işleyişinde örnekler her aşamada cihazlara yüklenirken cihazdan çıkarken ve son kontroller yapılırken ya da hasta hakkında herhangi bir işlem yapılırken örnek tüpler üzerindeki barkod, barkod okuyucu ile okutularak ekrana getirilir.

6.3 NUMUNELERİN LABORATUVARA TRANSFERİ

1. Hasta örnekleri, İdrar, gaita ve kapiller tüp ve diğer tüplere alınan kan örnekleri hemşire desklerinde bulunan taşıma çantalarına konularak ağız kapalı şekilde bekletilir.
2. Numune transfer sürecinde örnekler alındıktan sonra servislerde bekleme süresi en fazla yarım saattir. Bu nedenle numune transferi, örneklerin tamamını değil yarım saat içinde toplanan örnekleri kapsamaktadır.
3. Kan tüpleri üzerinde bulunan etiketlerde hasta isminin ve numune alma saatinin doğru olup olmadığını kontrol edilir.
4. Kültür tüpleri üzerinde hasta isminin ve kültür alınan bölgenin yazılı olup olmadığını kontrol edilir.
5. Bebeklerden alınan kapiller tüpler istem formuna iliştilir, isim ve örnek alınma saatinin yazılı olup olmadığını kontrol edilir.
6. Tüm örnekler kontrol ettikten sonra taşıma kabına dikkatlice, dökülmeyecek şekilde sabitlenerek yerleştirilir. Servisten başka bir yere uğramadan direkt olarak örnekleri laboratuvara ulaştırılır.
7. Taşıma sürecinde çantanın fazla sallanmamasına dikkat edilir.
8. Laboratuvara teslim sırasında örnek teslim formu eksiksiz doldurularak imzalanır ve tüplerin tek tek barkod okutularak bilgi işlem kayıtları yapılır.
9. Örnekler laboratuvara gelince, LİS'den yapılan istemleri kontrol edilir. Tüp üzerindeki barkod ile LİS'deki kimlik bilgileri karşılaştırılır. Kimlik doğrulama işlemleri TC numarası ve baba adı doğrulaması yapıldıktan sonra tamamlanır.

6.4 ÖRNEKLERİN LABORATUVARA KABULÜ VE AYRIŞTIRILMASI

- 6.3.1.** Örnekler laboratuvara gelince, LİS'den yapılan test isteklerine bakılarak örnek kabının uygunluğu, örnek miktarı, pıhtılaşma, kontaminasyon, vb. kontrolü yapılır.
- 6.3.2.** Kabul edilen örneklerden serum veya plazmada çalışılacak testler için olanlar santrifüj edilir.
- 6.3.3.** Santrifüj süresi ve hızı testlere göre ayarlanır.
- 6.3.4.** Santrifüj sonrası hemoliz görülen serumlar çalışılmaz.
- 6.3.5.** Hastadan tekrar kan alınması için kan alma birimi, acil veya servisler bilgilendirilir.

 ÖZEL ORDU Sevgi HASTANESİ	BİYOKİMYA LABORATUVARI ANALİZ ÖNCESİ SÜREÇLERİNİN KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
BL.PR03.	01.01.2019	0	-	Sayfa 3 / 4

Ayrıca LIS ortamında hasta red sebebi belirtilir.

sonuç sayfasına numune

6.5 Örnek Kabul Red Kriterleri

1. Otomasyon Girişinin Yapılmış Olması ve Kayıt:

Otomasyon girişi yapılmamış numuneler giriş yapılmaya kadar kabul edilmez.

2.Yeterli Klinik Bilgi

Örneğin alınma yeri, hastanın yaşı, cinsiyeti, ön tanı bilgileri olmayan numuneler kabul edilmez.

3. Örneğin Uygun Koşullarla Laboratuvara Ulaşıp Ulaşmadığı

Örnekler, istenen tetkiklerin neler olduğuna bağlı olarak belirli koşullarda taşınmış olmalıdır. Laboratuvarımızda yapılan test menüsüne göre özellikle bilirubin tayinleri için doğrudan ışığa maruz kalarak taşınmış örneklerde doğru ölçüm yapılamayacağından örneğin ışığa maruz kalmadan taşınıp taşınmamış olduğuna bakılır.

4. Yetersiz Tanımlanmış Örnekler

Her örneğin laboratuvara ulaştığında üzerindeki etikette taşınması gereken bazı bilgilerle tanımlanmış olması şarttır. Bu bilgiler asgari olarak; isim, soy isim, numunenin alındığı tarih ve saat, numunenin gönderildiği servis şeklindedir. Bu bilgiler kontrol edilerek numune laboratuvara teslim alınır.

5. Örneğin Alındığı Örnek Kabının Uygunluğu

Her örnek, kendisi için en uygun ve tanımlanmış kap (tüp, idrar kabı vs.) içinde laboratuvara gönderilmelidir. Farklı örnek kabı ile gönderilmiş örnek teslim alınmaz. Örneklerin alınacağı örnek kapları aşağıda sıralanmıştır:

1. Hemogram için **mor** kapaklı tüp,
2. Biyokimya, hormon, seroloji testleri için **sarı** kapaklı tüp,
3. Koagülasyon için **mavi** kapaklı tüp
4. İdrar numuneleri için idrar bardakları
5. Gaita numuneleri için vidalı kapaklı gaita kapları kullanılmalıdır.

6. Katkılı Tüplerde Yetersiz Örnek Hacmi

EDTA, sitrat gibi içerikle numunenin pıhtılaşmasının önlenmesi gereken tür testlerde, tüpe alınan kanın mutlak surette uygun ve tanımlanmış miktarda olması gereklidir. Bu vakumlu tüplerde işaretlendiği kadardır. İşaret yerine kadar doldurulmamış örnekler laboratuvara kabul edilmezler.

7. Hemoliz

Birçok test hemolizden olumsuz etkilenmektedir. Bu nedenle hemolize uğramış kan örnekleri kabul edilmez. Bu durum laboratuvara gelene kadar belirgin hale gelmemişse, kabul kayıt edildikten sonra santrifüj işleminden sonra kontrol edilir. Uygun olmayan örnekler için gerekli kayıt düşülerek örneği gönderen birimden yeni örnek istenir.

8. Lipemi

Testlerin çoğunluğu lipemiden etkilenmektedir. Bu nedenle alınan örneklerin santrifüj aşamasından sonra tüp kontrolü aşamasında serum takibinde lipemi tespit edildi ise, uygun olmayan örnekler için gerekli kayıt düşülerek örneği gönderen birimden hastadan aç olarak alınan yeni örnek istenir.

9.Örneğin alınma saati:

	BİYOKİMYA LABORATUVARI ANALİZ ÖNCESİ SÜREÇLERİNİN KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
BL.PR03.	01.01.2019	0	-	Sayfa 4 / 4

Alınma süresi 1 saati geçen örnekler kabul edilmez.

10. Örneğin Başka Bir Materyal İle Bulaşık Olması:

Başka bir vücut sıvısı ile bulaşık örnekler (örneğin idrar örneğinin gaita ile bulaşık olması veya tam tersi) kabul edilmez.

11. Gaitada Gizli Kan:

Bayanlarda özellikle menstruasyonun ilk 3 gününde verilen örnekler kabul edilmez. Aktif kanayan hemoroidi olan hastaların verdiği örnekler kabul edilmez.

HAZIRLAYAN BÖLÜM KALİTE SORUMLUSU	KONTROL EDEN KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	ONAYLAYAN BAŞHEKİM
--	--	-------------------------------